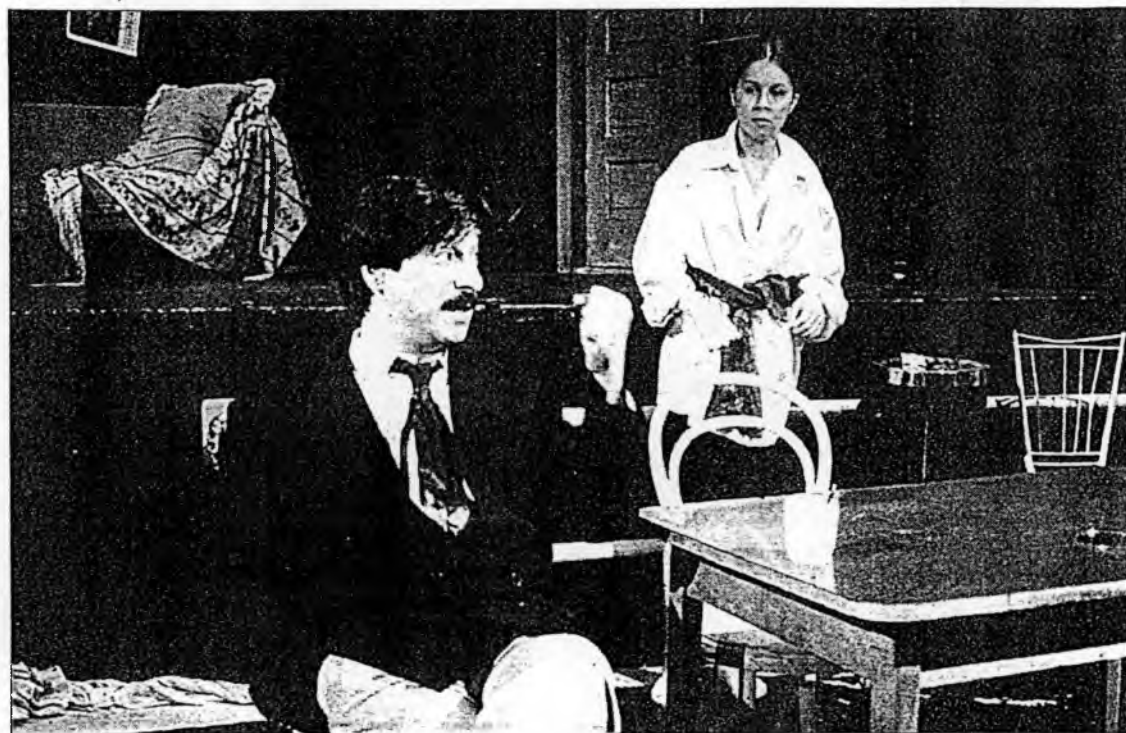

U Bezručů vychází nová hvězda

Titulní postavu ve hře Tracyho Lettse *Zabiják Joe* ztvárnil Kostas Zerdaloglou. Svým výkonem pak publikum nadchla Ivana Uhlířová.
Foto: TOMÁŠ ČVANČARA

Skvělý výkon Ivany Uhlířové

LADISLAV VRCHOVSKÝ

Dvaadvacetiletý Chris (František Strnad) se svou vlastní dvanáctiletou sestrou Vicki (Ivana Uhlířová) žijí ve sklepním bytě spolu se svým otcem Anselm (Norbert Lichý) a nevlastní matkou Sharlou (Alena Sasínová-Polarczyk). Chris potřebuje peníze a tak nabídne otcí uzavření smlouvy se Zabijákem Joe Cooperem (Kostas Zerdaloglou). Joe má zabít bývalou Anselovu manželku a matku Chrise a Vicki, jejíž životní pojistka pak bude rozdělena mezi Zabijáka (honorář za vraždu) a zbylé členy rodiny.

Joe chce peníze předem. Když se dozví, že Chris a Ansel žádné nemají, žádá zálohu: panenství Vicki. Zálohu dostane, vraždu provede. Pojistka je však vyplacena Rexovi, novému partneru vlastní

Chrisovy a Vickiny matky, ze které se vyklube mileneček Sharly a vyjde najevo, že za celým komplotem je nevlastní matka obou sourozenců. Následuje konec hry, ve kterém Joe oznamuje, že se s Vicki do sebe zamilovali, poté dojde ke střelení a Vicki s kouřícím revolverem v ruce nad hromadou mrtvol členů své rodiny oznamuje, že bude mít dítě.

Tato primitivní zápletka, která jakoby vypadala ze druhé poloviny stupidního amerického televizního akčního seriálu, je divákům předložena v naturalistické rovině s textem plným nejdrsnějších výrazů. A hlediště se směje.

Naprosto nejdelší veselí u diváků probouzí scéna „orálu“ mezi Joem a Sharlou před očima jejího manžela Anselma. Scéna, jejímž obsahem je strašlivé ponižení. Autor hry Tracy Letts říká: „Můj přístup je tak temný, že se stává varováním. Místo toho, aby tvrdila, že to takhle ve skutečnosti je, snaží se ukázat, jaké by to mohlo být, kdy-

bychom si nedali pozor.“ Mýlí se on i režisér ostravské inscenace Josef Janík, který se domnívá „...že tak nějak lidé v Ostravě žijí...“. To, co je nám předkládáno autorem jako jeho hrůzná vize, není v pojetí ostravského Divadla Petra Bezruče ani tragikomickou groteskou, která by přinesla něco nového pod sluncem, ani varováním. Varuje v jediném: i scénám plným nelidskosti se dnes dokážeme smát. Ano, realita je mnohem tvrdší než svět televizních hrdinů poslední doby přenesený na divadelní jeviště.

Jako vždy v poslední době, platí i u této inscenace Divadla Petra Bezruče jedině: absolutorium zasluhují herci. Výkon Ivany Uhlířové je skvělým dokladem jejího talentu, výborný je Norbert Lichý. Po zhlédnutí premiéry zůstává jen otázka, proč se tohle představení vůbec hraje. Že by s cílem naplnit hlediště? Pak platí Werichovo „to je blbý, to se bude líbit“.

Ze hry „Zabiják Joe“ na jevišti u „Bezručů“

Foto: Tomáš Čvančara

Hra Zabiják Joe je povedeným pohledem na krutou realitu kolem nás

Skvělá práce režiséra s herci

LADISLAV KNÍŽATKO

OSTRAVA. Hra Zabiják Joe je povedeným pohledem na krutou realitu kolem nás.

Kdyby režisér Josef Janík a dramaturgyně Petra Kohutová z ostravské Divadelní společnosti Petra Bezruče neměli jasný plán, jak se právě prostřednictvím drsné hry mladého amerického autora Tracyho Lettse „Zabiják Joe“ v překladu Jiřího Toska vyjádřit ke znepokojivým skutečnostem ze současného života svých diváků, možná by věnovali pozornost některému jinému titulu. Přitažlivost této hry totiž není ani tak v prokomponované rafinovanosti její dramatické výstavby, jako spíše v otřesně alarmující nevybíravosti pohledu na jednání pro-

tagonistů tohoto cynicky naturalistického podobenství. Autor sám svůj přístup charakterizuje jako „temný“ a chápe svoji hru jako varování.

A to je onen styčný bod, který se stal tvůrčím východiskem realizátorů ostravské inscenace. Nezajímalo je nabízející se zjemnění ostří kruté výpovědi vytvořením groteskní roviny scénického tvaru, ani možnost hledat sociální aspekty v naturalistickém žánrovém obraze jako jisté motivické ospravedlnění chování jednajících postav.

„Zabiják Joe“ je představení, které nenechá nikoho lhostejným.

Režisér Janík se v imponujícím tvůrčím gestu rozhodl pro vybudování otřásající alegorie citové vyprahlosti, utilitárního cynismu, absence morál-

ních postojů, sílící dehumanizace lidského jednání, té záplavy nízké hrabivosti – tvořících šilenou kulisu aktuální tragikomedie, ve které všichni hrajeme svůj part.

Že se mu to podařilo v tak přesvědčivé podobě nesmírně působivé inscenace – na tom má rozhodující podíl jeho práce s herci. Adekvátnost charakteristik má svůj základ v citlivé práci s výrazovými prostředky. A tak jsme zde svědky výkonů velké vnitřní imaginace Kostase Zerdalogu (Zabiják Joe Cooper), Norberta Lichého (Ansel Smith), Aleny Sasínové-Polarczykovej (Sharla Smithová) a Františka Strnada (Chris Smith). Velkým překvapením tohoto představení je rovněž skutečnost, že hostující Ivana Uhlířová, studentka 3. ročníku herectví dramatického oddělení Janáčkovy konzervatoře v Ostravě ze třídy

profesora Václava Klemense, se v roli Vicki Smithové vedle svých zkušených kolegů neztratila. Spíše naopak. Svou odzbrojující bezprostředností, přesným typovým zařazením a smyslem pro vycílení do dramatické situace napomohla režisérovi vytvořit účinný prvek ozvláštňujícího kontrastu. K sugestivnímu vyznění inscenace podstatným způsobem přispěli i Marta Roszkopfová (scénická výprava) a Jiří Krejčí (hudební spolupráce).

Bezručácký „Zabiják Joe“ je představení, které nemůže nikoho zanechat lhostejným a ještě dlouho po jeho zhlédnutí se divákovi vrací onen stísněný pocit, který mnohý zažil v závěru hry – když v drásovém hudebním podkresu naskakují rudé číslice chronometru, jako varovné „mene tekel“ špatného svědomí nás všech.

Ostravská scéna uvádí divadelní morytát Zabiják Joe

OSTRAVA - Divadelní společnost Petra Bezruče v Ostravě, která je po nedávných zásazích ostravského magistrátu „pohrobkem“ Divadla Petra Bezruče, pod vedením nového šéfa Michala Przebindy připravila v letošní sezoně už čtyři premiéry.

Tou nejnovější je dramaturgický a inscenační počín, hodný tohoto průbojného souboru. Společnost uvedla poprvé mimo Prahu (podruhé v Čechách - po loňské české premiéře v Činoherním klubu v režii Michala Langa) „otřesnou“ hru Tracyho Lettse o vraždách v jedné rodině s názvem Zabiják Joe.

Hru lze inscenovat ve značném rozpětí: od surového naturalismu až po groteskní nadsázku. Režisér Josef Janík, který už mnohokrát dokázal, že rozumí právě tomuto typu dramatu, zvolil střední cestu: diváci se zřejmě nebudou zalykat ani hnusem, ani smíchem. Nicméně pobavený úsměv nad prostoduchým cynismem Smithovic rodinky jim asi zmrzne na rtech při demagogické obratnosti jediného inteligenta mezi nimi - policajta a zabijáka Joea. Sám režisér soudí, že je to hra o Ostravě.

Vynikající práci odvedla vý-

tvárnice Marta Roszkopfová. Tříúrovňový prostor propojený schůdky je „zakrámován“ otlučenými věcmi: kanape, televize, lednice, stůl, židle, troje dveře, potrubí, drátěná stěna - to vše s převažující černou barvou. A najednou, v tomto uvěřitelně odpudivém prostředí, se objeví dlouhý hadrový pruh v barvě krve...

Otce hraje Norbert Lichý jako neskutečného tupce, který nechce nic vědět (při hercově mládí je to zralá charakterová studie). Matka Sharla je v podání Aleny Sasínové vtělená vulgárnost v žensky přitažlivé podobě. Bratr Chris Františka Strnada má zvláštní rozpornost jemného zjevu a úporné omezenosti - je to vlastně postava tragická. Joe je zřejmě nejvýraznější prací Kostase Zerdaloglu z poslední doby: úsporné gesto, lhostejná intonace, ovládané chování činí ze zabijáka lidskou bytost s tajemstvím.

Objevem inscenace je mladičká Vicki - hostující studentka konzervatoře Ivana Uhlířová, vnášející do ponurého příběhu polodětskou autenticitu a opravdovost.

Marie Boková

LN, 10, 1997, 292, 19. 12., s. 12.

L 23 409 P

Oslovení
dušna

Středa 26. listopadu 1997

sl e

„Zabiják Joe“

„Zabiják Joe“, chystaný v současné době v **Divadelní společnosti Petra Bezruče**, byl poprvé nastudován v Chicagu v roce 1993. Na edinburském „fringe“ festivalu získala inscenace první cenu a v současné době je přeložena do šesti světových jazyků. Tato „americká tragédie dneška“ patří do série výpovědí o rodině, jaké v minulosti viděli diváci bývalého Divadla Petra Bezruče. Příběh o tom, kterak se rodina pokouší řešit finanční krizi objednanou vraždou matky, si snad zaslouží přívlastek „drsný“, ale v našich společenských souvislostech mu více sluší méně ostré označení „silný“. Režisér Josef Janík si tento titul dokonce vybral s odkazem na to, že je to výpověď o Ostravě, o tom, jak právě tady, na tomto kousku země lidé v současné době žijí. Diváci se mohou těšit nejen na obraz sebe samých, ale také na plejádu situací plných černého humoru, svým způsobem i na klasickou love story – a především herecký koncert. Kromě hostující I-vany Uhlířové v roli Vicki se v úloze jejího bratra představí František Strnad, dále Norbert Lichý a Alena Sasínová-Polarczyková. Titulní roli pak vytvořil vynikající Kostas Zerdaloglu, jako „sympatický zabiják, u něhož si někteří diváci přejí, aby byl zabit, ale uznávají, že je to jediný charakter, který se na jevišti objeví.“

PETRA KOHUTOVÁ

Premiéra: 28. listopadu v 19.00 hodin